

POSTANOWIENIE

Dnia 29 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z wniosku „F.” Spółki z o.o. w S., P.R., A.O., M.P., A.W., M.I., E.K., M.B., M.F., A.R., D.F.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z udziałem S.O., „R.” Spółka z o.o. z siedzibą we W., syndyk masy upadłości „K.”

Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w O.

o ustalenie płatnika składek,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 29 maja 2019 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawcy „F.” Spółka z o.o. w S. od wyroku Sądu

Apelacyjnego w [...]

z dnia 22 stycznia 2018 r., sygn. akt III AUa [...], III AUz [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzjami: 1) z 23 sierpnia 2013 r. - dotyczącej M.P.; 2) z 20 sierpnia 2013 r. - dotyczącej A.W.; 3) z 20 sierpnia 2013 r. - dotyczącej A.R.; 4) z 19 sierpnia 2013 r. - dotyczącej E.K.; 5) z 19 sierpnia 2013 r. - dotyczącej M.I.; 6) z 22 sierpnia 2013 r. - dotyczącej A.O.; 7) z 26 sierpnia 2013 r. - dotyczącej P.R.; 8) z 19 sierpnia 2013 r. - dotyczącej D.F.; 9) z 14 sierpnia 2013 r. - dotyczącej M.F.; 10) z 13 sierpnia 2013 r. - dotyczącej M.B. - stwierdził, że wyżej wymienieni zainteresowani z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w spółce „F.” Sp. z o.o. z siedzibą w S.: 1) podlegają

obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach wskazanych w zaskarżonych decyzjach; 2) ustalił podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe w kwotach wskazanych w zaskarżonych decyzjach; 3) ustalił podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne w kwotach wskazanych w zaskarżonych decyzjach; 4) ustalił, że płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za zainteresowanych za okresy wskazane w zaskarżonych decyzjach jest „F.” Sp. z o.o. w S.. Nadto decyzją z 11 października 2013 r. stwierdził, że S.O. z tytułu wykonywania umowy zlecenia w spółce „F.” Sp. z o.o.: 1) podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie wskazanym w decyzji; 2) ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne; 3) ustalił podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne.

Odwołania od powyższych decyzji złożyła „F.” Sp. z o.o. Sąd Okręgowy w O. wyrokiem z 19 maja 2017 r., sygn. akt IV U [...], oddalił odwołania a Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 22 stycznia 2018 r., sygn. akt III AUa [...], oddalił apelację odwołującej się „F.” Sp. z o.o.

Wyrok Sądu Apelacyjnego odwołująca się Spółka zaskarżyła w części, to jest w odniesieniu do decyzji w sprawie P.R., A.O., M.P., A.W., A.R., E.K., M.B., M.F. – w zakresie dotyczącym całego okresu podlegania ubezpieczeniom społecznym wskazanego w tych decyzjach, oraz M.I. i D.F. – w części obejmującej okres od grudnia 2011 r. do stycznia 2013 r.

Zarzucono naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, a w szczególności naruszenie art. 353¹ k.c., art. 58 k.c. i art. 25a ustawy z dnia 9 lipca 2003 r. o zatrudnianiu pracowników tymczasowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 360 ze zm.), przez przyjęcie, że: umowy o pracę zawarte pomiędzy P.R., A.O., M.P., A.W., M.I., E.K., M.B., M.F., A.R. i D.F. a „R.” Sp. z o.o. z siedzibą we W. i „K.” Sp. z o.o. są nieważne jako sprzeczne z ustawą. Ponadto zarzucono rażące naruszenie przepisów postępowania powodujące jego nieważność w pierwszej instancji na podstawie art. 379 pkt 2

k.p.c., „mających istotny wpływ na wydanie wyroku oraz na jego treść”, a w szczególności art. 174 § 1 pkt 2 k.p.c. w związku z art. 69 k.p.c., art. 379 pkt 2 k.p.c. oraz art. 477¹¹ k.p.c. z powodu braku organu w postaci zarządu, z racji złożenia rezygnacji z pełnienia tych funkcji w firmie „R.” Sp. z o.o., dla której wyznaczono kuratora na podstawie art. 69 k.p.c., który w istocie w tym postępowaniu, występując jako „rzecznik” organu rentowego, nie reprezentował interesów spółki „R.”, lecz wyłącznie interesy ZUS-u, a zajęte przez niego stanowisko z powodu braku rzetelnej, a wręcz jakiegokolwiek wiedzy merytorycznej w tej sprawie pozostaje w całkowitej sprzeczności z faktami oraz ze zgromadzonym w tej sprawie materiałem dowodowym. Zdaniem skarżącej, powyższe prowadzi do wniosku, że instytucja kuratora w tej sprawie została wykorzystana jedynie jako pretekst do formalnego usunięcia przeszkody w podjęciu przez Sąd pierwszej instancji zawieszonego wcześniej postępowania w tej sprawie.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polegające na potrzebie dokonania wykładni art. 2 pkt 2, art. 8 pkt 3 i art. 14 ustawy z dnia 9 lipca 2003 r. o zatrudnianiu pracowników tymczasowych przez rozważenie następującego problemu prawnego: Czy pracownik tymczasowy może być skierowany przez agencję pracy tymczasowej do wykonywania pracy u swojego poprzedniego pracodawcy, korzystającego następnie z usług agencji, na tym samym stanowisku i w tym samym miejscu pracy, jeśli nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 8 pkt 3 ustawy z dnia 9 lipca 2003 r. o zatrudnianiu pracowników tymczasowych?

Zdaniem skarżącej, „w sprawie wystąpiła oczywista zasadność naruszenia przepisów postępowania powodująca nieważność tego postępowania w I instancji na podstawie art. 379 pkt 2 k.p.c., mająca istotny wpływ na wydanie wyroku oraz na jego treść, a w szczególności art. 174 § 1 pkt 2 k.p.c., w związku z art. 69 k.p.c., art. 379 pkt 2 k.p.c. oraz art. 477¹¹ k.p.c., o czym mowa powyżej.”

Dalej skarżąca wywiodła, że „Biorąc pod uwagę zarzut nieważności umów o pracę pomiędzy ww. pracownikami a agencją pracy tymczasowej, na podstawie art. 4 ustawy z dnia 22 lipca 2016 r. o Trybunale Konstytucyjnym wniosła o zadanie pytania prawnego Trybunałowi Konstytucyjnemu w sprawie zgodności art. 2 pkt. 1 i 2, art. 7 ust. 2, art. 9, art. 13, art. 14, art. 14a i art. 20, art. 25 i art. 25a ustawy

z dnia 9 lipca 2003 r. o zatrudnianiu pracowników tymczasowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 360, z 2017 r. poz. 658, 962) z art. 24 i art. 31 ust. 2 Konstytucji RP w zakresie, w którym zezwalają na odejście od paradygmatu pracy podporządkowanej w ramach stosunku pracy (art. 22 Kodeksu pracy) i tworzą fikcję prawną w zakresie istnienia stosunku pracy pomiędzy pracownikiem tymczasowym a agencją pracy tymczasowej”. Podkreśliła, że ustawa traktuje pracowników tymczasowych nierówno w ten sposób, że nie stają się oni pracownikami pracodawcy użytkownika, mimo że to ten podmiot sprawuje nad nimi faktyczne kierownictwo (są podporządkowani pracodawcy użytkownikowi).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżąca wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniła występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz oczywistym rażącym naruszeniem przepisów postępowania powodującym nieważność postępowania przed Sądem pierwszej instancji na podstawie art. 379 pkt 2 k.p.c., mającą istotny wpływ na wydanie wyroku oraz jego treść.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może uzasadniać zarzut nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji, albowiem Sąd Najwyższy - rozpatrując skargę kasacyjną nie jest władny w ramach bezpośredniej kontroli instancyjnej badać ważności (nieważności) postępowania przed sądem pierwszej instancji. Badanie takie - mające jedynie charakter pośredni - jest natomiast możliwe w sytuacji, gdy skarżący w ramach drugiej podstawy kasacyjnej zarzuca Sądowi drugiej instancji naruszenie art. 378 § 1 w związku z art. 386 § 2 k.p.c. przez nieuwzględnienie nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji. W takiej jednak sytuacji wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien się opierać

o przesłankę wymienioną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., wskazując na oczywistą zasadność skargi w tym zakresie, a nie odwoływać się do treści art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 21 listopada 1997 r., I CKN 825/97, OSNC 1998 nr 5, poz. 81; OSP 1998 nr 5, poz. 93; z dnia 10 lutego 1998 r., II CKN 600/97, OSP 1999 nr 3, poz. 58; z dnia 23 lutego 2005 r., III CK 323/04, LEX nr 150574; z dnia 17 lutego 2004 r., III CK 38/04, LEX nr 172804; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2004 r., III CK 38/04, LEX nr 172804). Skarżąca nie powołała adekwatnych zarzutów naruszenia przepisów postępowania, które uzasadniałyby kontrolę przez Sąd Najwyższy nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji. Ubocznie jedynie zauważyć należy, że w zakresie pojęcia nieważności, o której mowa w art. 379 pkt 2 k.p.c., nie mieści się nieudolny, sprzeczny z interesem strony sposób reprezentowania strony przez kuratora. W tym miejscu celowe jest wskazanie na stanowisko i argumenty przedstawione w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 1980 r., III CZP 19/80 (OSNC 1980 nr 1, poz. 205). W uchwale tej, w kontekście analizy art. 401 pkt 2 k.p.c. (wznowienie postępowania z powodu nieważności spowodowanej m.in. brakiem zdolności sądowej lub procesowej strony albo należytych jej reprezentowaniem), Sąd Najwyższy wskazał, że okoliczność, że kurator ustanowiony przez Sąd rejonowy w sprawie o dział spadku na podstawie art. 99 k.r.o. nienależycie bronił interesów wnoszącego skargę, nie uzasadnia wznowienia postępowania. Wyjaśniono w uzasadnieniu, że: „Podobnie jak nieudolne czy nienależyte prowadzenie sprawy przez innych przedstawicieli ustawowych (rodziców, opiekuna, organu osoby prawnej), a także przez pełnomocnika procesowego, wadliwość działania kuratora *ad actum*, przejawiająca się w małej aktywności czy nieudolnej obronie interesów reprezentowanego, nie skutkuje nieważności postępowania, chyba że kuratorem ustanowiono osobę nieposiadającą zdolności do czynności prawnych. [...] Nawet obiektywnie słuszne niezadowolenie reprezentowanego z działalności kuratora *ad actum* nie może być uznane za przyczynę nieważności w rozumieniu art. 401 pkt 2 k.p.c. czy art. 369 pkt 2 k.p.c. Podobnie ma się zresztą rzecz, gdy osoba osobiście działająca w postępowaniu sądowym nienależycie broniła swych interesów.” Podobnie, w postanowieniu z dnia 14 stycznia 2015 r., I CZ 111/14 (LEX nr 1645253), Sąd Najwyższy stwierdził, że nawet obiektywnie

słuszne niezadowolenie reprezentowanego z działalności kuratora *ad casum* nie może być uznane za przyczynę nieważności w rozumieniu art. 401 pkt 2 k.p.c. czy art. 379 pkt 2 k.p.c.

Odnosząc się do twierdzenia skarżącej o występowaniu w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, na wstępie należy zauważyć, że za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością, którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa a nadto ma mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 września 2005 r., II PK 98/2005, OSNP 2005 nr 25-26, poz. 243; z 27 stycznia 2009 r., II PK 248/09, LEX nr 736732; z 19 września 2013 r., I PK 98/13, LEX nr 1555051). Zagadnienie wskazane przez skarżącą nie pozostaje w związku z ustalonym w tej sprawie stanem faktycznym. Należy zauważyć, że Sąd pierwszej instancji ustalił, a Sąd Apelacyjny ustalenie to przyjął za własne, że pomiędzy odwołującą się „F.” Sp. z o.o. a „R.” Sp. z o.o. nie doszło do transferu pracowników (przejścia części zakładu pracy na innego przedsiębiorcę w rozumieniu art. 23¹ k.p.) do spółki „R.”, a następnie w spółki „K.” (mających status agencji pracy tymczasowej) (str. 33 uzasadnienia). Oznacza to, że cały czas pozostawali oni w zatrudnieniu w „F.” Sp. z o.o., nie mogli więc być skierowani - jako pracownicy tymczasowi – przez „R.”, a następnie „K.” do pracy w odwołującej się Spółce. W takiej sytuacji pozbawione są jakiegokolwiek znaczenia rozważania dotyczące tego, czy istnieją podstawy do uznania skarżącej Spółki za pracodawcę użytkownika w stosunku do zainteresowanych podstawy Wobec tego sformułowane we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zagadnienia nie występuje w sprawie, a zatem nie uzasadnia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Uwzględniając powyższe ma podstaw do zadania pytania prawnego do Trybunału Konstytucyjnego o przytoczonej wyżej treści, gdyż od odpowiedzi na to pytanie nie zależy rozstrzygnięcie niniejszej sprawy przez Sąd Najwyższy.

Z tych powodów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.

